

ЕДИНЪ БРОЙ
10 ст.

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

ЕДИНЪ БРОЙ
10 ст.

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАН

Излиза понеделникъ, сръда

ОДЕНЪ СЪВЪТЪ

Абонаментъ на България: 7 лв. шестмѣсечно; за странство: 14 лв. — Обявенъ
До дирекцията на в-къ „Добруджа“ — Бабадагъ.Всичко що се отнася до в-ка се адресува:
ръщата назадъ.

Мемоара на добруджанци до Н. И. В. КАЙЗЕРА. — Добруджа. — Кюстендж. пристанище. — България взема репресивни мѣрки за отвлѣченитѣ. — Отговора на Червения Кръсть до комитета за отпразднуване траурния денъ въ Добруджа. — Репорта на швейцарския посланикъ за цивилнитѣ плѣници въ Ромъния. — Положението въ Рижкия заливъ и пр.

Мемоарътъ на добруджанци до Н. И. В. Кайзера

Ваше Императорско Величество,

Върховниятъ Управителенъ Комитетъ на Добруджанската Организация е щастливъ, че нему се пада честта, отъ името на всички добруджанци, сърдечно да Ви приветствува съ „добър дошлъ“ въ столицата на Обединена България и същевременно да засвидѣтелствува на Ваше Величество горѣщата си благодарностъ за цѣното сътрудничество на побѣдоноснитѣ германски войски въ извоюването свободата на нашата Родина, — Добруджа.

Ние добруджанци, веднѣж съ цѣлия български народъ, се чувствуваме особено възбудени, за гдѣто имаме за високъ гостъ Великия Императоръ на най-великия и най-могъщъ съюзеи братски народъ, който вече повече отъ три години съ еднаква и неотслабнала настойчивостъ и рѣшителностъ слѣдва пътя на побѣдитѣ, защото знае, че трѣбва да побѣди.

Общата кауза на двата народа, тѣхнитѣ общи подвизи на бойнитѣ полета и рѣкитѣ отъ смѣсена германска и българска пръвѣ заврѣнѣха братската вѣрностъ, която за винаги ще свързва съдбата нѣ. Прѣдъ Ваше Императорско Величество и ние, добруджанци, искаме да изразимъ тази съюзническа вѣрностъ и прѣданостъ и заедно съ това, да прѣдставимъ на Вашето благоусмотрѣние нашитѣ желания, желаниа общи на цѣлия български народъ, безъ разлика на партии и съсловия, — който влезе въ свѣтовната война и твърдо постоиствува въ нея съ една единична цѣль — да постигне обединението на всички българи подъ скиптъра на нашия любимъ и милъ Царъ.

За Добруджа молимъ застъпничеството на Ваше Императорско Величество!

Добруджа, до устието на Дунава, е българска земя. Любѣла на старото Българско Царство, поле на борбитѣ на първитѣ български царе, тя погесе, заедно съ цѣла България, брѣмето на 5 вѣковно робство и страда съ макитѣ на цѣлия български народъ. Тамъ пробѣснаха първитѣ лъчи на българското народно пробуждане; тамъ се откриха първитѣ български училища, черкви и читалища; тамъ българинътъ е запазилъ въ всички врѣмена будно националното си съзнание, никой въ Тулча и Бабадагъ не се е никога гърчелъ; въ Тулча сж учителствували виднитѣ дѣйци Тодоръ Иконовъ, Сава Доброплодни и Фларетовъ; Добруджа е родината на първия комита Стефанъ Караджа и на държавника Димитър Петковъ. Тя бѣ включена въ границитѣ на българската народностъ отъ Султанския Ферманъ отъ 1870 г. за учрѣдаването на българската Епархия и отъ Парижката конференция на посланицитѣ на Великитѣ Европейски Сили отъ 1876 г. И когато слѣзѣцето на свободата огрѣ мѣхъ разпокъсаното Българско Отечество, на нашата Добруджа бѣ отсѣдено да бѣде отдадена на ново, пѣтежко ромънско робство.

Домогванията на Русѣ да наложи своята хегемония на Близкия изтокъ, заставѣха Европа на Берлинския конгресъ да прибѣрне справедливитѣ аспирации на българския народъ, да унищожи неговото единство и да създаде вмѣсто миръ и хармония между балканскитѣ народъ, условия за бъдещи сътрѣсенѣ и кръвопротия на Балканитѣ — усло-

вия, които родиха Сръбско-Бълг. война отъ 1885 г., македонскитѣ въстания и балканската война отъ 1912—1913 г., въ които трѣбѣа да се дѣри първата искра на дневния свѣтовенъ пожаръ. Не познавайки качествата и силитѣ на бълг. народъ, неговата безгранична любовъ къмъ свободата и неговата упорита рѣшителностъ да брани цѣлостта и независимостта на родината си, творцитѣ на Берлинския договоръ виждаха въ лицето на младата българска държава само едно слѣпо руско оръдие. И първа жертва на това заблуждение, опровергано най-категорично отъ послѣднитѣ и дневни събития, стана Добруджа. Отъ нея поискаха да направятъ една прѣграда за рускитѣ стрѣлжи на балканитѣ. Додоха я на Ромъния, не защото послѣдната имаше пѣнакви исторически, етнически или други права върху тоя български кѣтъ, а защото се вѣрваше, че отвѣдунавското владѣство ще бѣде вѣренъ стражъ на дунавскитѣ устия и пѣкти, който води прѣзъ тѣхъ за Цариградъ. Това бѣ за ромѣнитѣ отъ 1878 г. натрапѣцъ, нежеланъ и дори опасенъ подарѣкъ. Покивани въ засѣданнето на Берлинския конгресъ на 1/13 юли да изложатъ „Исканията и правата на Ромъния“, ромѣнскитѣ пълномощници Мих. Когъличану и Иоанъ Вратяну не изявиа никакви претенции надъ Добруджа. Още прѣди конгреса, когато стана ямно, че Русѣ тѣмъ да даде на Ромъния Добруджа въ замѣна на Бесарабия, ромѣнскитѣ държавници, книжовници и цѣлото обществено мнѣние единодушно и категорично заявяваха, че не искатъ Добруджа, защото тя е чужда земя. Въ засѣданнето на Букурешката камара на депутатитѣ, на 26 януари 1878 г., ромѣнскитѣ виденъ историкъ и депутатъ В. Ал. Урека направи дълга аргументирана интерпелация, въ която, като разглежда историческитѣ права на Ромъния върху поробени ромънски земи, заявява, при бурнитѣ и продължителни рѣкопѣлсканиа на цѣлата камара: „Не можемъ да дадемъ Бесарабия сръбу каквито и да е териториални компенсации. Не, не сме ние единъ завоевателенъ народъ; като изтеглихмѣ мѣча си, за да извоюваме нашата независимостъ, ние не мислѣхмѣ да отнемѣме независимостта на други. Ние не искаме да сѣмѣмъ бурни въ нашето бъдеще, като анексираме земи, които не сж наши“. Слѣдъ обясненията на Вратяну, който сподѣли напълно възгледитѣ на интерпелатора, Камарата гласува единодушно резолюция, съ която Ромъния отказва отъ прѣдлаганата размѣна и отъ прѣдлаганитѣ компенсации (в. „Timpu“ — брой 23 отъ 29 януари 1878 г.) Въпрѣки тѣя протести на ромѣнитѣ и историческитѣ и етнически права на България, Добруджа бѣ откъсната отъ окръженото Българско Отечество и дадена на Ромъния, за да се прѣсече пътя на руситѣ къмъ Цариградъ.

Ромъния се примири съ необходимата придобивка и чувствувайки се чужда на страната и населението на Добруджа, тя се залови систематично да я ромънизира, като я засели съ колонисти-ромѣни и ветерани, раздаде имъ земи заграбени отъ българитѣ, затвори цѣлѣнитѣ български училища и читалища въ Тулча, Бабадагъ и селата, отнѣ българскитѣ черкви, прогони по-сбуденитѣ и интеллигентни бъл-

гари. Но и слѣдъ 39-годишно прѣслѣждане на българщината и днесъ въ Добруджа се говори най-чистѣ български езикъ и сега тамъ има цѣли села чисто български, запазили свято народнитѣ си носии, обичаи и говоръ. И днесъ българитѣ образуватъ компактна маса въ Тулча и Бабадагъ и държатъ пазарѣ въ рѣцѣтѣ си. Фактътъ, че едва прѣзъ 1909 г. Ромъния даде привидни политически права на населението въ Добруджа и то пакъ по особѣкъ режимъ и послѣднитѣ нечувани изтѣпления, прѣзъ врѣмѣ на сегашната война, надъ мирнитѣ българи — ромѣнски поданици въ този край, показватъ колко малко ромѣнската властъ е вѣрвала и вѣрва въ трайния резултатъ на „своето ромънизаторско дѣло“. Наистина, на гледъ, Добруджа като че ли бѣ забравена отъ българитѣ на свободна България, съ нескрита цѣль да се спечели приятелството на Ромъния и защото всичкото внимание на младата българска държава бѣ насочено прѣдвѣмо отвѣдъ Родопитѣ, Пиринъ и Вардара. Но тѣмъо тази наша остѣпчивостъ възбуди апетита на ромѣнитѣ надъ „Четирехъгълѣника“ съ Русѣ и Варна и ги насърчи да прѣдприематъ безславния си походъ прѣзъ 1913 г. за грабежъ на нови български земи.

Сега, слѣдъ като се увѣрихмѣ въ коварството на Ромъния и слѣдъ като побѣдоносното Съюзно войнство развѣ българското знаме до устието на Дунава, велика историческа неправда и фатална грѣшка би бѣло възстановяването на ромѣнското владѣчество надъ тоя роденъ български край. Исторически, етнически, географически и икономически Добруджа е българска земя; стратегически, тя е необходима на България, за да се тури воднажъ за винаги прѣграда на ромѣнскитѣ аспирации отсѣмъ Дунава и да се постави естествена граница, обезпечаваша сигурността на България. Нашето владѣние на дунавскитѣ устия ще гарантира свободата на плаването по Дунава и ще обезпечи сигурностъ на водния пътъ отъ Централна Европа за Азия. Най-послѣ, справедливо е, Ромъния да понесе лопитѣ послѣдствия отъ своята завистъ, прѣдизвикателства и коварни нападения прѣзъ послѣднитѣ години; не наша грижа е да мислимъ, че тя не могла да бѣде лишена отъ изходъ на Черно-море; въ краенъ случай, нѣй бѣха могли да се направятъ извѣстни икономически улеснения.

Дневнитѣ събития разкриха до очевидностъ, колко много се е лѣгала европейската дипломатия отъ 1878 г. въ своитѣ цѣли и надежди и колко не основателни сж били нейната подозрителностъ и недоувѣрие къмъ България. „Вѣрниятъ Дунавски часовъ“ дезертира отъ поста, на който го постави Берлинскиятъ конгресъ, стана пѣтеводитѣл на рускитѣ войски къмъ Цариградъ и съ това изгуби привиднитѣ права, които бѣ получилъ заедно съ задължениата си върху тази българска земя; а синоветѣ на побѣденото пѣкога „руско оръдие“ днесъ при дунавскитѣ устия отбиватъ непоколебимо руския напоръ къмъ Югъ и бранятъ, заедно съ свободата и независимостта на своята родина и свободата и независимостта на Балканитѣ и Истока. Съдбата днесъ се подиграва съ кроежитѣ на дипломатията отъ 1878 г. и подчертава още единъ пътъ, че трѣсѣи миръ може да се гради само върху справедливото осъжде-

ствяване на народните идеали и копнежи за свобода и обединение.

Въ именото на историческата и национална правда и на съюзническата солидарност и отъ именото на компактного българско население въ Добруджа, което дъли 38 години изнемогаваше под тежкото управление на единъ недостойнъ на бойното поле, но жестоко потисникъ и което се уповава на Вашата Императорска дума, ние гореще молимъ Ваше Императорско Величество да осветите завѣта на падналитѣ за свободата на Добруджа германски и български герои—да не допустите никога вече измѣнника ролята да погаси тая българска земя, напоена обилно съ германска и българска братска кръвъ.

Като първа стѣпка въ тази посока, ние почти-телно молимъ Вашитѣ високи заповѣди, да се въведе въ сѣверна Добруджа чисто българско управление, тъй като сегашното, положението на пѣщата създава много пожелателни инциденти и поводи за недоразумѣния, които само охлаждаватъ добритѣ междусъюзнически отношения и врѣдятъ на съюза.

Молимъ тоже, Ваше Императорско Величество, да се застъпите съ Вашия свѣтовенъ авторитетъ, за да бъдатъ освободени и върнати по огнищата си повече отъ 25.000 добруджанци—старци, жени и дѣца, които безъ никаква вина ромѣнската властъ прѣзъ м. августъ 1916 г. отвлече въ изгнание и за които до днесъ отказва възврати свѣдѣния.

Увѣрени въ Вашата благосклонностъ къмъ нашитѣ справедливи аспирации, което осъществяване съ съдѣйствието на мощна Германия ще затвърди за вѣчни врѣмена съюза на двата народа за тѣхно общо благо, ние поднасяме на Ваше Императорско Величество, отъ именото на всички добруджанци, израза на нашитѣ чувства на дълбока почитъ и прѣданостъ.

София, 11 октомври 1917 г.

Военни новини.

Македонски фронтъ. 21 X 1916 г. По горното течение на р. Шкумба, наши части, заедно съ германски, прогониха неприятеля отъ единъ пунктъ, на който той се бѣше задържалъ прѣдния денъ и заковиха 4 картеции. Двѣ контратаки прѣдприети отъ неприятеля за възвръщането на сѣщия пунктъ бидоха крѣпко отбити. По западния брѣгъ на Охридското езеро артилерийската дѣйностъ се възобнови. При Вратинъ-долъ и Търново бѣше отбита съ огънь атаката на една неприятелска дружина, прѣдприета сутринта слѣдъ продължителна стрѣлаба. Повторена слѣдъ пладнѣ тя прѣтърпѣ сѣщия неуспѣхъ. Сѣверно отъ Витолия и въ Изгледско усилены неприятелски разузнавателни команди, които се опитаха да приближатъ нашитѣ позиции, бѣха прогонени съ огънь. Западно отъ Вардара силенъ обезпокоителенъ огънь. Между Вардара и Дохранското езеро, неприятелската артилерия продължи съ сместочение и голѣма разточителностъ на снаряди своето огнено нападение на нашитѣ позиции, огъня на много пати се обръщаше на барабаненъ, обаче, пѣхотни дѣйствиа не последваха.

22 X 1917 г. Въпрѣки лошото врѣме и постоянна дъждъ, слѣдъ пладнѣ и прѣзъ нощта огнетата дѣйностъ се засили източно отъ Прѣспанското езеро. Въ зъвоа на Черпа, на източния брѣгъ на р. Вардара и южно отъ гр. Дойранъ. Въ долината на р. Струма патраулна дѣйностъ.

Въ долината на Шкумба нашитѣ и съюзнически части чрѣзъ атаки отиѣха отъ французитѣ нѣкой височини, които задържаха въпрѣки усиленитѣ французки контратаки. По шосето Витоля—Ресанъ пропднаха повторенитѣ неприятелски атаки. Войната дѣйностъ по двата брѣга на Вардара бѣше силна.

Западно отъ Охридското езеро пропдна едно французско нападение подъ силния огънь на нашитѣ батареи. Друго нищо за отбѣлзваше.

Добруджански фронтъ. 21 X 1917 г. Слаба огнева дѣйностъ.

22 X 917. Слаба огнева дѣйностъ при Тухча.

П. Т.

Добруджа.

Това ние трѣбва да стане молитва въ устата и душата на българина. Съ радостъ наблюдаваме, че съдбата на тая край почва по-оживено да занимава чуждия печатъ. Да продължава обаче да се говори за стара и нова Добруджа, това е една историческа и географическа грѣшка.

Добруджа, въ всѣко отношение, е единна и недѣлна. Ако въ 1878 година се турѣ една раздѣлителна линия, това никакъ не значи, че въпросътъ се изгнѣсти. Още тогава Ромѣния възстана противъ тая изкуствена граница, а въ 1912—1913 г. заяви високо искания за компенсация, (?) създаване на една по-стратегическа гранична линия, която да я лази отъ случайнитѣ прѣтѣпции на България, въ които, въпрѣки официалнитѣ извѣщения, тя имаше основание да вѣрва.

Съ това Ромѣния още веднѣжъ идее да подчертае прѣстъпността на извършената актъ. Въ нейно удоволетворение, Петроградската посолска конференция отгнѣсти граничната добруджанска линия по кѣмъ югъ и хвърли въ орловитѣ нощи на ромѣнската бюрокрация и жандармерия едно население отъ нѣколко стотини хиляди. Ромѣнското око се паднѣси надъ нашето първо морско пристанище; ключътъ на Варна бѣше даденъ въ неприятелски рѣцѣ.

1916 г. доказа излюзорността на това оскърбтелно за нашата национална гордостъ рѣшение. Не Силестренската тетъ-де-понтъ, но и грижливо приготвената Тутраканска прѣдпостна крѣпостъ не можаха да спасятъ Ромѣния отъ напора на българския войникъ, който знаеше отлично, защо мръ по равнитѣ добруджански поля. Българскитѣ въоръженъ народъ посочи съ кръвта си естествена граница между двѣтѣ сѣсѣдни крайдунавски държавици. Тутраканъ, Добричъ, Кубаджикъ, Балтаженци, Исака и Мачинъ бѣха гробница, въ която за винаги се погнѣбъ Добруджанскитѣ въпросъ и прѣстѣнитѣ замисли на Ромѣния за ширене задъ Дунава. България повторно доказа, че тая рѣка е най естествена и етнографическа граница между нея и нейната сѣверна съсѣдка.

Българскитѣ народъ иска тая граница, не само за своето национално обединение, но и въ именото на она бъдещъ миръ между народитѣ, за който днесъ най-високо издига гласъ си нашитѣ неприятели. България най-много отъ всички балкански народи е страдала отъ неправдѣта на европейската дипломация при рѣшаването на балканскитѣ въпроси и днесъ съ право издига гласъ за окончателното ликвидирание на источната проблема. Най смѣ прѣстѣпени на полумѣрки отъ миналото. Ако Франция прави отъ Елзасъ и Лотарингия въпросъ на животъ или смъртъ, ние имаме хиляди лати по-безспорни и законни права върху Добруджа, която пълносъ държимъ здраво въ своитѣ железни рѣцѣ.

Единственото още блѣдо основание, което неприятелитѣ ни изтъкватъ въ полза на Ромѣния, е излаза ѝ на море. Ние ще имаме случай да се повтѣримъ на тая точка, за да докажемъ нищетата на тѣхния разсѣдѣкъ. Тукъ нищоходомъ се запитваме, дали

въ именото на сѣщия принципъ биде сключена военната конвенция между Ромѣния и Русия за загубването на Русе, Шуменъ и Варна, съ което на дѣла сѣверна България се залушваше единствената естествена външна врата—Варненското пристанище! Юдипскитѣ прѣлузми на Николая и Карола въ Кюстенджа въ 1914 г. бѣха една замисль за нашето национално разгромяване. Тамъ се турѣ началото на Тутраканската епопея, то бѣ нейната прѣлюдия.

Ние нѣмаме претенции върху чуждо, но не даваме и своето. Не прѣчете на нашето национално обединение и ние първи сме готови да подадемъ рака за братско и дружно живуване съ всички славянски народи въ бъдеще. Нека не се забрави, че дѣже нашитѣ врагове ще скриятъ усойница въ пазватъ си. А това ние най-малко желаемъ, защото най-много отъ всички се нуждаемъ отъ спокойно развитие. Азъ тая истина не се разбере, ние сме готови да посрѣгнемъ удара. Ние имаме морално право и сила високо да извикаме: Тукъ съмъ и тукъ оставамъ. А вие, наши врагове, остава да заповѣдате.

Изъ чужбин

(Съобщения на Н. Т. А.)

Морскитѣ успѣхи на Германия. Стокхолмъ. Извѣстие за потопяването на 13 парахода въ Сѣверно море, заедно съ успѣхитѣ на германцитѣ въ Рижския заливъ, направиха тукъ голѣмо впечатлѣние. Двѣтѣ сѣбитна се считатъ, като катастрофа за Англия и признакъ за бойната способностъ на германската флота.

Везредичитѣ въ Русия. Лондонъ. Везредичитѣ въ южна Русия се засилватъ. Положението е безпокойтелно. Отъ Киевъ, Ростовъ, Астраханъ, както и отъ Кримъ и Бесарабия се получаватъ свѣдѣния за безредици и грабежи, вършени отъ въоръжени шайки. При Владикавказъ прѣзъ нощта на 14 того е билъ спрѣнъ единъ патнишки трепъ, много вагони били разрушени и нѣколко патници убити.

Цепелинитѣ дѣйствуватъ. Берлинъ. Официална. Прѣзъ нощта на 19 сръшу 20 октомври една ескадра цепелини атакува съ особенъ успѣхъ Англия. 26.000 килограма бомби бидоха хвърлени надъ индустриалнитѣ заведения въ Лондонъ, Манчестеръ, Бирмингамъ, Нотингамъ и другадъ. На всѣкъдѣ се забѣлѣа доброто дѣйствие на хвърленитѣ експлозивни и запалителни бомби.

Потопени английски торпедоразрушители. — Лондонъ. Адмиралтейството съобщава, че двата торпедоразрушители „Мерирозъ“ и „Стромбоу“ сѣ потопени въ Сѣверно море въ бой съ два по голѣми германски парахода.

Генералъ Алексанъ и врѣменното правителство. Стокхолмъ. Въ „Новое Врѣме“ генералъ Алексанъ заявява, че се солидаризира съ Корнилова, който дѣйствувалъ само отъ любовъ къмъ родината си и искалъ да възстанови реда. Алексанъ прибавя, че отказалъ да отиде на Парижката конференция на съглашеннието, понеже не искалъ да играе ролята на измамникъ и да прѣдставлява въ тази конференция, която ще изработи общъ планъ за дѣйствие, една армия, която въ сѣщностъ е неспособна за бой.

Дѣйността на подводницитѣ въ Срѣдиземно море. Берлинъ. Официална. Дѣйствующи неуморно де-немъ и нощемъ, германскитѣ и австро-унгарскитѣ подводници въ Срѣдиземно море сѣ спечелили нови голѣми успѣхи. Потопени сѣ 13 парахода и 4 генизъ сѣ повече отъ 40.000 тона бруто Особено чувствително сѣ засегнати транспортитѣ за Италия. Само една подводница е потопила 4, прѣдзначени за Италия и патоварени съ около 15.000 тона въглища, параходи.

Кабинета на Скулудисъ подъ сѣждъ. Атина. Съобщение на Ханасъ. Комисията, вѣтоварена да изслѣдѣа дѣйността на кабинета Скулудисъ, прѣпоръчва

Кръстю Мирски

Изъ миналото на Добруджа

(Исторически бѣлѣжки).

— Продължение —

Бѣлѣжки за и около Добруджа.

На чело на недоволнитѣ стоили братята Теодоръ и Асѣнъ съ прѣворъ Вѣлгунъ, владѣтели на кулитѣ въ Търново и Трапезница на Янтра*. Асѣнъ и Теодоръ, Папа Инокентий, отъ една страна ги счита потомци на български царе, а отъ друга, той величае Калояна, помалкия Асѣневъ братъ, че въ житиѣ му течала римска (ромейска) кръвъ. Политически тѣ сѣ българи, а може би не сѣ отъ царска кръвъ, но само първенци (болери, голѣмци).

Както ще видимъ по-нататѣкъ, за Асѣнъ II (1218—1241), „синъ старого Асѣнъ царъ“, нито може да става дума да е билъ влахъ или отъ ромѣнски произходъ. Той не сѣ титулира, като Калояна, царъ и на властитѣ, а само царъ на българитѣ (Българомъ). Въ едно писмо на папата, търновскитѣ ни епископъ е титулиранъ Цармаъ на цѣла България и на Влахия; въ туй писмо се говори за два народа, българския и влашкия. Отъ това може да се заключава само едно: че Асѣневци сѣ владѣли двѣ земи, именно България и Влахия, а не да сѣ били влахи. (Българскитѣ словѣни сѣ живѣли държавно дълго врѣме въ Трая-

нова Дакция, прѣди да минатъ отътамъ Дунава. Тамъ, именно, въ Влашко и Богданско (въ сегашна Ромѣния), по-прѣди и задъ Карпатитѣ*) е първоначалната сила на българския елементъ. Въ около годината 1000 е парувалъ въ Банатъ единъ православенъ български князъ Ахтумъ. Още при царуването на Бориса (843—885) и при третия Борисовъ синъ, Симеона (892—927) нашето църковно влияние се е било силно въдворило на сѣверъ отъ Дунава. Едно друго българско княжество въ днешна Унгария е управлявалъ Елѣхъ, който принѣлъ е билъ по произходъ отъ гр. Вединъ; неговата държавина била между Маронитъ, Тиса и Долия Дунавъ. Калоянъ и двамата други Асѣневци прѣдъ него и множество слѣдъ него сѣ царували и на тѣхна дунавски брѣгъ. Тамъ, особено въ Влахия, ще сѣ били забгннали и заселени доста наши еднородци слѣдъ покоряването на България отъ императора Василия II, българубеца. (По свѣдѣтелството на една грамота отъ 1019 или 1020 имало влашки калони дѣйствително само прѣснато въ България. Прѣзъ януарий 1186, споредъ секретара на императора Исака Ангела, Никита Аксиниатъ, наричанъ и Хониятъ, именно споредъ рѣчта му къмъ тая императоръ, чрѣзъ която му жаеа щастие въ походи противъ „сѣтитѣ“, т. е. противъ възстаненото на нашитѣ прадѣди, помогнати отъ куманитѣ за освобождение отъ Византия, туй възстание не

*) Да претендираме ли за това на земя въ Дакоромѣния?

се види да е било още въ пълна сила. Отъ друга рѣчь на брата на тая историкъ, именно на Михаила Аксиниатъ, атински тогавъ митрополитъ, се види, че въ януари 1186 то е било тогавъ само почнало. Прѣзъ хѣтото на 1186 Исака II Ангелъ е разбилъ войскитѣ на Тодора и Асѣнъ; последнитѣ слѣдъ туй прѣминали отъдѣ Дунава и прѣзъ есента на 1186 се върнали назадъ съ „кумански“ чети (стр. 250 ор. cit.) Разбира се само по себе си, че съ куманскитѣ орди сѣ минала Дунава и словѣнски чети, а власи, но само куманитѣ сѣ прѣдставлявали позната и организувана сила (с. 251). Скорото завръщане на Асѣновци отъ Влахия съ подкрѣпления, аспо доказва, че тѣ сѣ били свързани поотрано съ сѣверо-дунавскитѣ страни. Влахия се наричала тогавъ и Нумания. Найсетѣ, Асѣновци сѣ имали право да се наричатъ царе и на властитѣ, защото сѣ царували не само надъ заддунавскитѣ ромѣни, но и на прѣснатитѣ тукъ-тамъ въ България власи, живѣли на пастирски групи. Нѣкой писатели пъкъ подъ име власи разбирали и българитѣ. Споредъ едно извѣстие у Ана Комнена отъ 1091 Алексий Комненъ, императоръ отъ 1081 до 1118 билъ приелъ въ византийската войска противъ печенѣгитѣ българи и ситицици пастирѣ, които въ народния езикъ се наричатъ власи*.

(Византийскитѣ писатели Некаумъ неосъ (около 1071) пише, въ § 177, за властитѣ, че били хора въромосни и развалени а че не сѣ запазили вѣрностъ никому, нито даже на римскитѣ царе. Професоръ Василевски, който публикува извѣстието на Некаумена,

въ доклад си до камарата да се дадат под съд членовете на този кабинет.

Положението въ Испания нормално. Мадрид. Съобщение на Хавас. Министерският съвет ръши да възстанови конституционните гаранции.

Балтийската флота на Финландия. Стокхолм. „Автонбладет“ се научава от Хелзингфорс: Една делегация, състояща се от болшевики, пристигна от Петроград и предложи на сената, щото Финландия да приеме руската балтийска флота въ всяко отношение. Сенатът отказал, като изтъкнал, че е невъзможно да се продоволства флотата с мунции и други материали и прибавил, че Финландия не е свободна, докато руски войски заемат страната. Необходимо условие било, следователно, войските да бъдат оттеглени. Делегацията се върнала въ Петроград, като обещала да стори възможното, за да се приемат условията на финландския сенат.

Положението въ Рижкия залив. Петроград. Петроградската телеграфна агенция „Новое Время“ съобщава, че прѣдъ видъ германския десант на о. Изюль, руските власти започнали да изправят г. Ревал, който билъ застрашенъ отъ този десант. Едно официално съобщение гласи: сега руски миноносци продължават да спират опитите на неприятелските параходи да проникнат въ Зунда-Моонт и тава да застрашат морските съобщения съ залива Рига. Центърът на тѣжестта е тѣкмо тамъ, защото отъ успѣха на тази борба зависи сигурността на съобщенията съ Рижкия заливъ и Финландия по море. Ядрото на германската флота е сега въ областта на Изюль и Дагъ, както и прѣдъ пролива Ирбенъ, докато частитѣ отъ руската флота продължават да действуват въ Рижкия заливъ, пазейки входа прѣдъ Ирбенъ.

Новият шведски кабинет. Стокхолм. Новият кабинет даде клетва на Краля. Министръ Прѣседателят Еденъ заяви, че най-важната задача на министерството ще бъде да продължава, въ съгласие съ очевидната воля на народа, политиката на непоколебимъ и безпристрастенъ неутралитетъ спрямо всички, както и една съгласна съ неутралитета търговска политика.

Продоволствието въ Германия. Берлинъ. Въ бюджетарната комисия на Пруската камара на депутатитѣ държавният секретар Валдо заяви, че продоволствието на населението съ хлѣбъ и картофи е осигурено и че трудноститѣ въ другитѣ области ще бъдатъ прѣодошли.

Финансовата мощъ на Германия. Берлинъ. Споредъ полученитѣ до сега свѣдѣния резултатъ отъ VII воененъ заемъ възлиза на 12 милиарда и 432 милиона марк. Малкитѣ подписки, както и частъ отъ подпискитѣ въ армията, спорокъ на които изтича едва на 20 ноември, не влизатъ въ тази сума. Така че крайниятъ резултатъ ще надмине 12 милиарда и половина. Прѣзъ третата година отъ войната германскиятъ народъ е далъ повече отъ 25 милиарда и половина марк, т. е. 4 милиарда повече отколкото прѣзъ 1915 и 1916 г. Това доказателство на нечуван до сега въ всеобщата история економическа и финансова сила е май-добрия отговоръ, който германскиятъ народъ можеше да даде на вота на Уилсона и на надеждитѣ на противникитѣ за финансовъ разгромъ на Германия.

Русия признава поражението си въ Рижкия заливъ. Петроградъ. Команде на щаба на морската флота прѣзъ деня неприятелътъ завзе напълно островъ Изюль, следъ като ние разрушихме всички важни военни построения. Използувайки този спѣхъ, който ни даде отъ възможността за наблюдане пролива Ирбенъ, неприятелътъ проникна прѣзъ нощта въ Рижкия заливъ и при зори на 17 октомври нашитѣ патрулни параходи отхвърли неприятелски прѣдѣли части. Отначало, подъ натиска на неприятелскитѣ крайцери и миноносци, нашитѣ параходи се оттекоха бавно въ Зунда Моонтъ, но

по-късно нашитѣ броненосци „Слава“ и (?), както и крайцера „Баянъ“ съ миноносци, излизкоа срѣщу противника въ Рижкия заливъ, прогониха съ огъня си неприятелскитѣ прѣдѣли части и така отхвърли ядрото на германскитѣ сили, съ които започнаха боя. Неприятелската ескадра се водеше отъ два дреднаута, типъ „Гросеръ Курфюрст“. Въ неравния бой, който последва, дреднаутитѣ стрѣляха отъ разстояние, което бѣше извънъ огъня на нашитѣ стари параходи. Въпреки това явно прѣимущество на противника, нашитѣ параходи отбраниваха дълго врѣме входа на залива и само тежкитѣ поврѣди, сторени отъ огъня на дреднаутитѣ, ги принудиха да се оттеглятъ въ втрѣшнитѣ води на Зунда Моонтъ. Нашитѣ броненосецъ „Слава“, чийто стѣни бѣха пробити на нѣколко мѣста, се натъка на мина и потна. Почти нѣма му екипажъ бѣ спасенъ отъ миноносцитѣ. Сжмѣ-врѣменно много неприятелски хидроплани хвърлиха голѣмъ брой бомби надъ нашитѣ параходи. На юго-западния брѣгъ на о. Дагъ неприятелътъ отново стовари една малка войскава частъ. По-късно неприятелски дреднаутъ отъ типа „Кайзеръ“ и единъ крайцеръ отстрѣляваха брѣга на този островъ, като прѣзъ миналитѣ дни. Нашитѣ наблюдателни параходи отхвърли прѣдъ островитѣ Изюль и Дагъ неприятелски параходи отъ разни типове, между които дреднаутъ, придружавани отъ голѣмъ брой миноносци и патрулни параходи. Общиятъ брой на неприятелскитѣ параходи забѣлѣзани отъ нашитѣ постове възлиза на около 65.

Изъ чуждия и нашия печатъ.

Въ своята статия „България и въпроса за Добруджа“, печатана въ брой 1219 отъ 17 тога на в. „Echo de Bulgarie“, проф. И. А. Георговъ, между друго, пише:

Българскиятъ елементъ въ Добруджа, чието високо национално съзнание не можа да бъде задължено отъ насилническитѣ мѣрки на ромънското правителство, трѣбва неминуемо да бъде присъединена къмъ обединена България. Това се налага на първо мѣсто отъ важни национални интереси, които не търпятъ, щото едно българско население, което има едно тѣй високо национално съзнание и което прѣдставлява единъ важенъ елементъ за бъдещото духовно подигане на българския народъ, да-биде дадено въ бъдеще къмъ една държава, която въ миналото, а още по-вече въ бъдеще ще употреби всички насилнически мѣрки за да унищожи бързо българското влияние въ Добруджа.

Ние всѣкога сме живѣли подъ кошмара, че ромѣнитѣ, следъ като разпрострѣха своята властъ върху дѣния брѣгъ на Дунава и бѣха се добри настанили тамъ, ще се стремятъ да разширятъ своя суверенитетъ по на югъ и ще искатъ най-вече да осигурятъ своитѣ владения отсамъ Дунава, като станатъ господари на крайноститѣ Русе, Шуменъ и Варна, нѣщо което биеше въ очи въ послѣдно врѣме...

Тѣ отидоха толкова далечъ, че можаха да доби-ятъ обещание за владѣние на тѣя мѣста, „даже и въ случай, че тѣ не бъдатъ окупираны въ момента на мирнитѣ прѣговори отъ Русия или Ромѣния или въ случай, че нѣкоя отъ воювацитѣ би сключила сепаративенъ миръ“.

Сръбски прѣдложения на Ромѣния.

Букурешкитѣ в. „Lumina“ изнася интересни подробности върху договоритѣ на ромѣнското правителство, както и едно странично прѣдложение, направено на Ромѣния отъ Сърбия въ 1915 г.

Сръбскиятъ проектъ се състоялъ въ единъ съюзъ между Сърбия, Ромѣния и Гърция противъ България. Споредъ него на Ромѣния се отстъпвали обширни пространства български земи отъ Дунава до Вѣло море, така че България оставала само съ 3—4 окръга безъ излазъ на Дунава и море.

дате властитѣ, като тѣхна однороди. Отъ туй може се заключи смѣло, че при образуване второто ни царство властитѣ не сж били активни участници. Туй много е по вѣротно и споредъ това, по пише Реслертъ, той казва, че следъ като се образувало второто българско царство властитѣ се заидигнали и минали въ Дакия. Защо ще се изсекаватъ власи отатѣкъ Дунава, дѣния му брѣгъ, ако царетѣ тукъ Петръ и Асѣнъ сж били власи? Никита Акомиятъ като казва, че властитѣ отначало се колебасали и отвърждали отъ възстанието, въ което ги увличали Петръ и Асѣнъ, сжщо не ни дава право да вѣрваме, че Асѣнците сж били власи. Никита още казва, че Петръ и Асѣнъ се стремили да обединятъ „дѣтитѣ земи“, България и Влахия. За туй ще сж си дали Асѣнците, може би, още при Асѣна титла царя и на Власитѣ, по следъ Ивана (Калояна) тѣ сж прѣстанали да се титулиратъ тѣй. Никита, най-послѣ, нарича царя ни Ивана (Калояна) Мвзъ, значи мизиецъ (стр. 237). Не отказваме, че между Асѣнците и власитѣ е имало нѣкакви по-близки връзки, но тия връзки се основали на старитѣ държавноправни връзки между България и Дакия и то още отъ врѣмето на 1-то българско царство, както пишатъ Л. Милетичъ и Д. Агура. Още отъ когото сж за-сѣднали на Балканския полуостровъ 1-ти славянски племена, които образували българославянската народност, византийскитѣ писатели, пишатъ Л. М. и Д. А., не говорятъ почти нищо за странитѣ на сѣверъ отъ Дунава, въ какво състояние и подъ чия власт

Като допълнение къмъ това прѣдложение, сжществуваше мисълта да се сключи съ Турция отдѣленъ миръ.

Братияну, който се намираще по онова врѣме подъ впечатлението на голѣмитѣ побѣди, нанесени на Русия отъ Централнитѣ сили въ Галиция и Буковина, отхвърлятъ това неразумно прѣдложение.

Когато прѣзъ 1916 година се започнаха наново прѣговоритѣ между Съглашението и Ионелъ Братияну, Сърбия не сжществуваше вече и никой и не земаше вече въ съображение. Тогава кореспондента на единъ руски вѣстникъ—Шелънгиъ заявялъ прѣдъ едно ромѣнско политическо лице: жалко, че Братияну не поиска Буда Пеща, щѣха да му я дадатъ. И въ дѣйствителностъ Съглашението тогава общаваше на Братияну всичко, каквото поиска. Съглашението не можеше друго. Единъ официаленъ пратеникъ на английското правителство рисува положението така: тѣй като тая война означава животъ или смъртъ за Британската империя, ние сме поставени на тѣсно, т. е. сега общаваме всичко, а послѣ ще видимъ.

Цивилнитѣ пѣлници германци въ Ромѣния

Съ дата 3 Юний т. г., г-ндъ Р. Воеаске, Швейцарски Шарже д'аферъ въ Ромѣния и бившъ сътрудникъ на международната агенция за военнопѣлницитѣ, адресирахъ до международния комитетъ на Червения Кръстъ въ гр. Женевъ единъ обстоятелъ и интересенъ рапортъ върху положението на цивилнитѣ пѣлници въ Ромѣния, отъ който извличаме следнатѣ пасажъ:

„Положението безъ съмнѣние бѣше крайно критично въ първитѣ мѣсеци, именно въ врѣме на евакуирането на интерниранитѣ отъ окръга Яломица въ Влахия, въ сѣверната частъ на Молдова. Отъ тогава, редомъ съ организацията, положението се значително подобри; азъ не ще кажа, че то стана съвършено, то безъ съмнѣние не е такова никѣдъ и въ нѣкоя държава, но то е толкова добро, колкото е възможно при труднитѣ условия, които прѣживѣва страпата. Публиката властъ прави това, което може за да подобрява режимъ на интерниранитѣ; такова е било впечатлението на Д-ръ Василиери, когото азъ делегирахъ, за да посети всички лагери за пѣлници и интернирани въ Молдова, такова бѣше и моето отъ многото бесѣди, които имамъ въ Ялтѣ съ делегатитѣ отъ разнитѣ депа. Послѣднитѣ единодушно ми заявиха, че пѣматъ оплаквания противъ началницитѣ на лагеритѣ които, се стареа да направятъ всичко зависящо отъ тѣхъ за подобряването на тѣхния режимъ и че били третирани хуманно. Безъ съмнѣние, всички формулираха извѣстни малки оплаквания и рекламираха нѣкой подобрѣния, обаче въпроса се касаше за подробности. Безспорно интерниранитѣ пѣматъ право да прѣтѣндиратъ да бъдатъ третирани и хранени по-добри отъ населението, което изпитва голѣми мъки за прѣхранването си.

При все това, по мнѣнието на Д-ръ Василиери, много интернирани отъ първа категория, напирѣтъ ония, по сж въ Хумъ, сж много по-добри настани и хранени отъ насъ въ Ялтѣ. Тѣ се ползуватъ съ голѣма свобода, настани сж и се хранятъ на собствени сръдства и могатъ да ходятъ свободно изъ цѣлия градъ прѣзъ по-голѣмата частъ на деня. Явно, че този режимъ тамъ, не е много ограничителенъ. Системата на обграждане пѣлническитѣ лагери съ бодливъ телъ, както се практикува въ други страни, не е позната тукъ. Интерниранитѣ сж настани и селскитѣ къщи и сж класирани на категории. Естествено въ нѣкои лагери помѣщенитѣ сж по-добри, а нѣкѣдъ и храненето е по-добро споредъ това дали началника на депото е по-вече или по-малко добросъвестенъ въ изпълнение на дѣла си и споредъ това, дали и държането на селянитѣ е по-добре. Но въ района на селото, който всѣкога е достатъчно пространенъ, интерниранитѣ се ползуватъ съ най-голѣма свобода, за да се движатъ, макаръ да не е позволено да се отдалечатъ отъ своя центъръ, мпозина измежду тѣхъ, благодарение на

нише, че на тоя послѣдъ не е било нищо извѣстно за пѣлно (компактно) ханско население въ Мизия (сѣверна България, сѣверозападно и въ Добруджа), а само зѣе за македонскитѣ власи. Тѣя е и причината, дѣтодумитѣ в л а х и, в л а х и и сръбаме само въ македонобългарскитѣ пѣлци. Власи сж само участвували въ похитѣ противъ владѣтелитѣ на Добруджа. Тѣй, Иванъ Цинамъ, който е следѣлъ императора Емануила (114—1180) въ военнитѣ му походи пише, че Емануилъ-ратилъ къмъ Дунава прѣдъостратора Алексия III. (115—1203) съ многочисленна войска, съ порѣка да по-зва на хунитѣ, като че ли иска да ги нападне. Въ шото врѣме Емануилъ заповѣдалъ не Левъ Ватациа-дато вземе съ себе си друга значителна войска и мѣду друго голѣмо количество тѣй наричани власи, които считатъ за стари прѣселци отъ Италия, да навѣе въ земята на хунитѣ (угритѣ) изъ мѣста, лежащи на Черно море. Професоръ Василевски изѣжда въ тояказъ ясно свидѣтелство за сжществуване власи на сѣверъ отъ Дунава. Споредъ Василевски „въ борбата Асѣновци противъ гърцитѣ (противъ византийцитѣ), независимостъ, власитѣ сж приемили живо участие, всѣки пътъ когато водителитѣ на възстанието (Асѣнци) се обръщали закъ Дунава на сѣверъ, тѣ прѣждали или пъкъ призовавали отъ тамъ на помощъ власи, а по-овци (хумани). Ако Асѣнъ бѣха власи, първи тѣхни помагачи за освобождаване България отъ Византия и по нейното управление бѣха да имъ бѣ-

сж били тѣ. Извѣстията за словѣнското дакийско население, за чийто сила разбираме по описанието на борбата на аварския ханъ Боанъ, като билъ принуденъ да мине прѣзъ Мизия и Добруджа, съсѣмъ прѣставатъ отъ прѣминуването на Аспаруховитѣ българя на все до Крума... (Нѣкоя западни, доста тъмни извѣстия, подтвърждаватъ нагажданията, че е сжществувало Дакийска България, която достигала прѣко Трансильвания до Палония (стр. 240). Впрочемъ и византийски писатели съобщаватъ, именно че въ 913 имало подъ Крума даѣ България: една отсамъ, а другата отатѣкъ Дунава. Въ маджарскитѣ лѣтописи се говори, че прѣрѣзатъ християнски маджарски кралъ Стефанъ I (997—1038) покорилъ и Кеана, князъ на българитѣ и славянитѣ и че той послѣ подарилъ Кеановското княжество на единъ свой роднина Золтанъ. Едно трето българско войводство (княжество) е онуй, което е било попаднато първо отъ маджаритѣ; него управлявалъ Саданъ. А поменуванитѣ власки князъ Гелю, дали сжщо не е български князъ на име Желю? Да не изпусчаме изпрѣдъ видъ и това, че Никита Хониятъ, Асѣнбегъ, Виль гърдуенъ, Клари и др. сѣврѣмненици наричатъ царетѣ Асѣна и Петра и народа имъ туй власи, туй българя (стр. 255). Отъ асѣно писано по титлата царъ на българитѣ и власитѣ, трѣбва да се заключи, споредъ чехския професоръ по етнография въ Прага, Д-ръ Л. Пяйтъ, че въ тая титла се говори за дѣѣ земи: България и Влахия.

(Слѣдва).

практикуваната толерантност, отлично успяват да ходят от един център в друг.

Съ немото настъпване на сезона, голѣма част отъ интерниранитѣ ходятъ да работятъ по полето и сѣмъ щастливи, че могатъ сѣ трудятъ си да увеличатъ поне отчасти паричнитѣ си сръдства. Добавямъ, че въ санитарно отношение, интерниранитѣ въобще взето сѣ добри; има само нѣколко отдалѣни случаи на заболяване отъ коремнѣн тифъ, както е констатиранъ на всѣхъ Д-ръ Басилери. Тоя послѣдния е констатиралъ, че въ много центрове, където е имало възможностъ да се направятъ варни станции, интерниранитѣ сѣ дезинфекцирани.

Въ нѣкои лагери сѣ били учрѣдени нѣкои комитети отъ интерниранитѣ, които, въ сътрудничество съ началницѣ на депата, съдѣйствуватъ за подобруването на общия режимъ, именно сѣ делегатитѣ на тѣхъ комитети азъ имамъ често срѣщи и тѣ никога не ми направиха сериозни оплаквания.

Касателно кореспонденцията, тя бѣ организирана едва напослѣдъкъ, обаче пощенската служба е злѣ уредена и сѣ това еднакво страдатъ, както мѣстното население, така и интерниранитѣ. При все това обаче, азъ отправихъ съ своитѣ куриери хиляди писма, които ми бѣха изпратени отъ интерниранитѣ на адресъ на тѣхнитѣ семейства и прѣдадохъ много отъ отговоритѣ.

Колкото се отнася до организирането на помощитѣ, азъ пращамъ ежедневно хиляди левове на малки суми по 20, 30 и 50 лева, споредъ случая, въ центровѣ на интерниранитѣ, които ми прѣматъ всѣки денъ. Въ нѣкои лагери азъ се споразумѣхъ съ комитетитѣ, на които повѣрихъ нѣколко хиляди лева, сѣ задължение отъ тѣхна страна да ги разпрѣдѣлятъ на най-нуждащитѣ се, които тѣ най-добри познаватъ.

Това, което най-много липсва е дрѣхы, обувки и сапуни, нѣща, които не се намиратъ абсолютно никъдѣ въ страната, на каквато и цѣна да било. Съ течение на врѣмето положението все по-вече ще се влошава. Азъ поискахъ да се проучи въпроса за изпращането на известно число вагони съ таква прѣдмети отъ съотвѣтнитѣ Червени кръстове, които да бѣдатъ придружени до тѣхъ отъ делегатитѣ на Червения кръстъ, обаче на ми е още известно, какъ е било посрѣщаното моето прѣдложение, на което, чини ми се, че, съ приближаването на зимата, трѣбва да се даде бързо рѣшение.

(Из Nouvelles de l'Agence Internationale des prisonniers de guerre отъ 1 IX. 1917 г.)

Д-ръ Ив. Понаковъ.

Кюстенджаанското пристанище.

ХІ

Цѣлнѣтъ паркъ на S. M. R. се състои отъ 5 пощенски парахода съ 13.716 регистрови тона и 7 то варни съ 25.477 тона, отъ които най-новитѣ два доставени въ 1913 год. иматъ по 7150 тона вмѣстимостъ всѣхъ единъ.

Тази паракходна служба струва скѣпо на държавата. Отъ 1895 до 1910/11 год. дефицита е прѣсметнатъ на 20 милиона лева. Разрѣшени сѣ кредити 18.000.000 лева, къмъ които се прибавятъ 11.400.000 лева бюджетни дефицити, а се спадатъ 9.400.000 лв. стойността на паракходитѣ. По докато пощенскитѣ паракходи, които иматъ за начално пристанище Кюстенджа, сключватъ сѣ постоянни загуби, търговскитѣ паракходи които трѣгватъ отъ Браила даватъ излизци. Въпрѣмъ това, постоянствува се въ подържането на пощенскитѣ паракходи, които сѣ прѣдначинени да приплѣватъ прѣзъ Кюстенджа сношенията на централна Европа съ Иатонъ и които подържатъ и подхранватъ мечтѣта на ромѣнския империализмъ.

Основаването на тази паракходна служба е една голѣма фаворизация за Кюстенджа, при все че струва скѣпо на държавата. Особено пѣтвичкитѣ паракходи които иматъ за tête de ligne — начално пристанище, Кюстенджа, а нѣматъ сѣ Галацъ и Браила цѣто поне една работна свръзка, създаватъ редовни и бързи сношения сѣ Париградъ и Александрия само прѣзъ Кюстенджа. Понемѣ тѣзи паракходи прѣнасятъ освѣнъ поща и пѣтници, още всевъзможни стоки, а сѣ едноврѣменно и твърди комфортни, даже лувосни, нищо по-естествено отъ това, че сѣ съсредоточили голѣма частъ отъ прѣвоза на пѣтници за Париградъ и подлаче, а сѣщо че установяватъ прѣзъ Кюстенджа и прѣноса на много категории стоки. Отъ подобна свръзка сѣ лишени дунавскитѣ пристанища, даже и прѣзъ лѣтния сезонъ, което се отразява врѣдно за сношенията имъ съ Турция и Египетъ. Но едновременно то е врѣдно и за индустрията и търговията на цѣлата страна. Въ една анкета, прѣдприета отъ S. M. R. въ 1908 г., за да се издири причината на постояннитѣ дефицити на морската паракходна служба, мелничаритѣ отъ Браила отговарятъ, че „една линия, която има за начално пристанище Кюстенджа не е въ състояние да донесе реални услуги на мелничарската индустрия, и не ще рентира, защото само мелницитѣ отъ Браила и Галацъ сѣ пригодени да изнасятъ брашно на едро“. Мемоара счѣта за наложително да се установи Браила за началенъ портъ на паракходитѣ, като привежда единъ рѣшителенъ аргументъ: всички чужди мореплавателни дружества, като австрийския Ллойдъ, Фрейсине и С-ие, П. М. Курджи и С-ие, Навигационе Джентерале Италиана — ние прибавяме сѣщо и руското паракходно дружество, което обслужва линията Галацъ—Одеса и

дружеството Левантъ, което поддържа свръзка между Браила и Париградъ — всички иматъ за краенъ пунктъ на своитѣ линии ромѣнскитѣ пристанища отъ устиата на Дунава и сѣ това признаватъ доходността на тази свръзка*) А че това съображение, изнесено отъ ме-

мояра на мелничаритѣ е основателно, показва и факта, че и сега частни паракходни дружества прѣдпочитатъ да взематъ за начално пристанище Браила вмѣсто Кюстенджа. Така въ края на 1910 г. известното Унгарско паракходно дружество Atlantis е основало една нова линия, която има за начална точка Браила и по-сѣщава пристанищата Галацъ, Кюстенджа, Париградъ, Смирна, Яфа, Байрутъ и Александрия.

И досега броятъ на сѣдоевѣтѣ, които посѣщаватъ дунавскитѣ пристанища е значително по-голѣмъ отъ тѣзи, които посѣщаватъ Кюстенджа, както е по-голѣмъ и тѣхнитѣ тонажъ. Ако прѣзъ дунавскитѣ устия сѣ излѣзли въ 1861 год. 3804 патоварени сѣда съ общъ тонажъ 450.770 тона, то въ 1910 г. сѣ излѣзли 1307 сѣда съ

Влѣзли сѣдове прѣзъ 1910 1913 год.

1910 год.			1913 год.		
	сѣдове	тонажъ		сѣдове	тонажъ
Браила	6.859	2.826.218		6.224	2 318.975
Галацъ	5.202	2.062.438		4 634	1.728.082
Кюстенджа	843	1.127.228		1.166	1.450.001
Ромѣния	36.737	11.030.808		32.499	10.252.223
Излѣзли сѣдове прѣзъ 1910 и 1913 г.					
Браила	6.766	2.804.999		6.169	2.309.654
Галацъ	5.186	2.073.110		4.559	1.717.706
Кюстенджа	839	1.122.743		1.163	1.430.991
Ромѣния	—	—		32.306	10 173.885

Това положение, благоприятно за дунавскитѣ пристанища, се е запазило съ прѣодоляване не само на голѣмитѣ технически прѣспособления сѣ които разполага Кюстенджаанското пристанище, но и на редицата други изкуствени мѣрки, които видѣхме че сѣ взети за

общъ тонажъ отъ 2.274.493 тона, а въ 1913 г. 582 сѣда съ 1.029.145 тона вмѣстимостъ. Отъ Кюстенджаанското пристанище пакъ въ 1880 год. сѣ излѣзли 668 сѣда съ 216.339 тона, въ 1900 г. — 560 сѣда съ 489.255 тона и 1163 сѣда съ 1.430.991 тона вмѣстимостъ въ 1913 год. Темпа на развитието на тонажа на корабитѣ, които сѣ посѣтили пристанището е обаче въ близка съотношение съ развитието на земледѣлското производство на самата Добруджа, изразено наприрѣвъ въ повѣрхността на обработваната земл. При това добри е да се има прѣдъ видъ, че докато прѣзъ дунавскитѣ устия мализатъ патоварени паракходи, Кюстенджа служи въ много отношения само като port d'escale, посѣщава се повече отъ пѣтвички паракходи, които товарятъ сравнително малко и подържатъ съобщения повече редовни отколкото доходни.

Броятъ на сѣдоевѣтѣ, посѣтили пристанищата Кюстенджа, Браила и Галацъ, сѣщо посочватъ, на ифериоритета на нашето пристанище:

Географически набросни

Иозелъ.

Иозелъ е наименованието на една група острови въ Балтийското море, при входа на Рижския заливъ, сѣ една обща повѣрхностъ около 2.700 кв. км., отъ които 2.500 кв. км. се падатъ на главния островъ Иозелъ, отъ който си носи името и цѣлѣя архипелагъ. Капризно прѣсеченъ сѣ дълбоки заливчета, главниятъ островъ е заобиколенъ сѣ единъ поясъ отъ скали, които му затварятъ достъпа отъ всички страни. Само отъ южнѣ сѣверна страна нѣколко пасажи сѣ достъпни за паракходитѣ. Повѣрхността му е плоска, сѣ изключеніе къмъ центъра, където една група височини образува водоцѣла между сѣверъ и югъ. Реномирани каменни кариери. Въ административно отношение, островитѣ образуватъ единъ окръгъ, подчиненъ на управителя на Ливорния (Лифландия). Главенъ градъ Аренсбургъ, въ сѣверо-западната частъ на главния островъ, има около 52.000 жители, които се занимаватъ сѣ земледѣлие и вадене на камъни.

Датбо (Дагденъ).

Островъ въ Балтийско море къмъ руския брѣгъ, подчиненъ на Естонския управителъ. 955 кв. км. сѣ 15000 жители. Има форма на четирѣжълникъ, широкъ 47 км. отъ сѣверъ къмъ югъ и дълъгъ 55 км. отъ истокъ къмъ западъ. Островитѣ е нисъкъ и много блистатъ въ сѣверо-источната си частъ, където блатата покриватъ едно пространство отъ 14000 хектара. Една четвъртъ отъ острова е лѣсната, 7500 хектара сѣ работна земя и 33000 хектара паша. Дѣлѣтъ третѣ отъ населението сѣ естонци, останалата — шведи и германци. Най-главнитѣ центрове сѣ пристанищата Холейхолмъ и Грѣфенхосенъ. Датбо до 1645 г. принадлежеше на Дания, а следъ тоя на Швеция, а отъ 1721 г. на Русия.

Хроника

Нашето правителство взема рѣшителни мѣрки за отвлечениѣ. Вукурюшкия в. „Лумина“ съобщава, че германскитѣ власти въ Ромѣния, волѣдствие нехуманно третирание на интернираното население въ пѣтвическитѣ депа въ Молдова, започнало интернирането на видни ромѣнски поданици вѣнъ отъ Ромѣния.

Главномандующия и добруджанци. Въ отговоръ на поздравителната телеграма на Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ по случай двѣ годишнината отъ войната, която печатахме въ бр 48, главнокомандующия е изпратилъ следния отговоръ:

Бабадатъ, Прѣдседателя Огняновъ.

Макаръ и късно, горади отсъствието ми, благодаря за пламенната телеграма по случай двѣ годишнината отъ началото на настоящата велика война, която доведе свободата на родна Добруджа.

Главномандующъ на дѣйств. Армия.

Генералъ Лейтенантъ Жековъ.

*) Цитирано по V. Boerescu — Serviciul Maritim Român. стр. 24.

да се насочи прѣноса на стоки прѣзъ тука. При все че се направи всичко, за да се издигне Кюстенджа на мѣстото на дунавскитѣ пристанища, тѣ продължаватъ да живѣятъ.

Червения кръстъ и отвлечениѣ. Следнѣното писмо е отпратено до Комитета за празнуване траурния денъ въ Добруджа:

Международ. Комитетъ на Червения Кръстъ.
Международ. агенция за военнопѣтничитѣ.
5001.
10 септ. 1917 г. Женева.

Господа,

Имаме честъ да потвърдимъ получаването на депешата Ви отъ 31 августъ т. г. Нашата делегация, която посѣти София прѣзъ послѣдната пролѣтъ, бѣше сазирала сѣ молба на българи, живущи въ Добруджа и ние не се отказваме отъ намѣсата вече нѣколко пѣти повторена, прѣзъ Ромѣнския Червенъ кръстъ и неговия делегатъ въ Швейцария, за да бѣде подобрена участъта на цивилнитѣ пѣтници — българи, както и на военнопѣтничитѣ, интернирани въ Ромѣния. Не ще спрѣмъ да дѣйствуваме и въ бъдеще въ сѣщото направление и Ви молимъ, Господа, да приемете утѣрпѣнето въ нашитѣ отлични почитания.

Международ. Комитетъ на Червения Кръстъ

Женева

Агенция за военнопѣтничитѣ. Х. М. и м. е. и

Р. S. Тукъ приложено Ви изпращаме текстѣтъ на единъ рапортъ, прѣдставенъ отъ г-динъ Г. Боасне, Швейцарския шарже д'аферъ въ Ромѣния, върху предложението на цивилнитѣ пѣтници въ Ромѣния. Мислимъ, че тоя рапортъ ще бѣде отъ естество да поуспокои, въ извѣстна степенъ сѣмѣйствата на тѣхъ интернирани и да покаже, че нашитѣ рекламации сѣ вече дали единъ чувствителенъ резултатъ.

(Самия рапортъ печатаме на друго мѣсто.)

Въ недѣля прѣзъ Русе била прѣкарана за вѣтрѣщността на царството изрѣвата партия ромѣнски чокот.

Оамо рѣшителнитѣ мѣрки могатъ да заставятъ Молдовското правителство да се откаже отъ прѣстѣплението си.

Внесенъ е въ камарата законопроектъ за откриване отъ 1 февруари едната година медицински факултетъ въ София.

Юбилей на Раковски. Както своеобразно бѣше съобщено, на 20 тоя мѣсецъ сръмъ 21 се изпълнятъ 50 години отъ смъртѣта на Раковски. Въ недѣля по тоя случай ще има панахида въ съборната църква св. Недѣля, следъ панахидата точно въ 11 часа въ българския Народенъ театъръ ще има тържествено събрание, устроено отъ Българската академия на наукитѣ и отъ университета. Събранieto ще бѣде отворено отъ прѣдседателя на Академията. На събранieto ще държи рѣчь за Раковски, дѣйствителниятъ членъ на Академията и професоръ въ Университета д-ръ Ив. Д. Шишмановъ. Министерството на народното просвѣщение е разпорѣдило да се четатъ въ всички училища бесѣди за Раковски.

Добруджанци! Бѣдетѣ готови да отстоите на всѣва изнепада. Подгряйте булно народния си духъ.